
Művészetek és Irodalom Háza, Széchenyi tér 7-8., 7621 Pécs,
2023.10.06. 17:00

A kollekció leginkább formai kísérletezés; az emberi test, a csoportosulás és a sejtburjánzás absztrakciója, a viselhető tárgy határait feszegeti. A cím “PSEUDO” egy utalás az ásványtanban ismeretes Pseudomorphosis kifejezésre, amely átalakúságot jelent. Olyan kristályokat jelölnek ezzel a szóval, melyeknek alakja nem felel meg annak az anyagnak, mely őket alkotja. A kompozíciókban direkt és indirekt módon egyszerre jelenik meg ez az átalakúság. Organikus textúrákat jelenít meg egy mesterségesen előállított médiumon keresztül, hol az emberi test gesztusait felhasználva, hol teret engedve az anyag saját törvényeinek.

Luca a tárgyakon keresztül párbeszédet szeretne kezdeményezni a nézővel, hangsúlyt fektetve a szubjektív interpretációra.

BÖRCsök ANNA

narratív ékszer kutató szubjektív interpretációja

A kiállítás megnyitó unalmas. Elvonja a figyelmet, kényszerű megállót teremt, és a találkozás pillanatát szakítja félbe. Ám a jelenség képes szüntetni a kellemetlen témakeresést, alapot adhat a pábeszédre, akárcsak az ékszer, mely jelenlétével nem generál világmegváltó változást, csak éppen kizökkent, új vágányra tereli a gondolatot.

Luca ékszer tervezőként definiálja magát, még akkor is, ha ez a fogalom nem fedi le teljesen azt a széles skálát, amelyet alkotásaival megtölt. Nem csak e szakma körvonalai mosódtak el. Az iparművész, a designer, a festőművész és a szobrász is hasonló identitásválságban szenved. A testtel, testtapasztalatokra reagáló tárgyak és művészeti alkotások felbukkanása hozta az újító pillanatot, amikor az ékszerekről már releváns művészeti médiumként beszélhetünk.

A Magyar Értelmező Kéziszótár szerint az ékszer szó két különböző jelentésben használható: érthetjük alapanyagában nemes tárgyként, amely az emberi testet, és/vagy ruhát díszíti. Másfelől, mint ékesség utalhat olyan kincsre, melynek eszmei értéke felbecsülhetetlen az egyén számára.¹ Mint gyűjtőfogalom magában foglalja a testen hordott kiegészítő tárgyakat, amelyeknek egyetlen funkciója a testhez való különleges viszony jelzése.² Minden kor sajátos ékszertípusokat, formákat generál. A tárgy típusától, a felbukkanás idejétől és a kontextusát képező eseménytől függően más-más értelmezések rendelhetők hozzá. Tárgyaink, alkotásaink

¹ <https://mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/kereses.php?kereses=%C3%A9kszer> - utolsó letöltés:2023.05.31.

² Besten, Liesbeth den : On Jewellery, Arnoldsche Art Publishers, 2011, 11.

célja sok esetben a közös nevező megtalálása. Így jobb híjján marad e tárgyak meghatározására az ékszer szó, melyet én a benne rejlő üzenet, a narratíva alapján értelmezek.

Nemzetközi viszonylatban a 60-as évektől beszélhetünk az új ékszerről, inentől külön válik a művészeti ékszer, a sorozatgyártott ékszertől. Pont ebben az időszakban történik egy robbanás a művészet terén is. A fluxus, az új realizmus, a konceptuális művészet, a happening mind olyan új irányt mutatott, ami lerombolta az addig ismert korlátokat, új irányt jelölt ki. A művészeti ékszer médiuma a kortárs művészet babérajaira tör, átvesz, átértelmez és léptéket vált. Az alkotó, a szobrászat, a festészet és az új médiumok lehetséges határait és szerepét kutatva a mű jelentésközvetítő anyagait-eszközeit keresi. A hordozó test, a viselő az, aki az ékszer felbukkanásának eseményét performansz-á, akár happening-é minősíti.

A befásult jól ismert fogalmakat olyan új művészek törték át, akik számára az idea, a gondolat kerül a kifejezés középpontjába. Gondoljunk csak Joseph Kosuth mondatára: “A művészet értelmet teremt”³. Pont ezt az értelmet keresi az ékszertervező is, mert még mindig kérdés, hogy mi értelme ékszert hordani, ékszerről beszélni, ékszert kutatni. Az ékszer fő funkciója az üzenet, amelyet több szinten is vizsgálhatunk. A szereplők, a helyszín és az adott idő intervallum viszonyában.

Az alkotó nézőpontja az első réteg, amely irányokat jelöl ki. Luca narratív alkotói üzenete teret enged a szabad értelmezésnek, nem kinyilatkoztat, hanem megállít. Szivaccsal, mint kifejező alapanyaggal már egyetemi évei alatt elkezdett kísérletezni. A szivacs az újra megtalált kiinduló pont a PSEUDO -álmakúságot megtestesítő kiállításon. Megidéz, átalakít, megvéd, eltüntet, és kiemel. Ellentét párokat jelenít meg, melyek utat nyitnak az értelmezésnek. A nyers felület a néző saját feszültségeit nyeli el és transzformálja kérdéssé. Mesterséges – természetes, Külső – belső, Fedett és fedetlen, rész – egész, puha és kemény, lágy és merev viszonyai egyértelműen leolvashatóak. A megmunkálás nyers mivolta miatt viszont a válasz nem egyértelmű, nincs döntés, nincs egyértelmű lezárás, az alkotói folyamat egy kitért pontja körül gyűlünk össze. A levetet bőrök, kifordított belsőségek, megállóként funkcionálnak a kiállító térben. A tárgyak prédát leső ragadozóként álcázzák magukat, lesben állnak. Végre általunk megjelent a Test, jelen esetben a potenciális viselő.

A 60-as évektől feltűnik Yves Klein alapanyagai között a szivacs, mint Test helyettesítő hordozó felület. A monokróm kék festékkel átitatott és kimerevített puha anyag szimbólikus minősége releváns művészeti eszközzé, üzenetet hordozó felületté minősült kezei között. A víz, az égbolt, a tengeri világ egyszerű megidézése olyan új utat mutatott, ahol nem a pontos ábrázolás, a technikai bravúr az elsődleges eszköz, hanem az egyszerű érzelm és hatás kiváltása.

Hasonló egyszerű döbbenet ér el a Pseudo kiállítás terében megjelenő sorozat.

Etienne Gros francia képzőművész szivacsból készült szobraz fej és végtagok nélküli női torzókat jelenít meg. A habok / Mousses című sorozatában a szivacs struktúrája a nőiséggel kapcsolatos szimbólumok is megelevenednek.

Luca Torso című ékszere a továbblépést már a viselő megidézésével hozza el. A posztamensen nyugvó, vitrin tárgy Luca átiratában mozgásba lendül. Új interpretációs közeget ad a viselő test köré halmazott, akkumulált testek csavarodása. Testen hordható test töredékeke,

³ Joseph Kosuth: “art is making meaning” <https://www.moma.org/collection/works/137438> - utolsó letöltés: 2023.10.02.

melyek az antik görög szobrok letisztult világát idézik a puha és tűnékeny alapanyag segítségével. A megelevenedő forma orgia tünteti el a viselőt, egyenrengű formává válik általa.

Erwin Wurm ausztriai konceptuális művész nagyívű és mehökkentő kiállítása a Ludwig Múzeumban rávilágított arra, hogy ma már nem az kérdés, hogy mi a szobor tárgy, hanem az, hogy mi nézők ebben a folyamatban hol foglalunk helyet, hiszen jelenlévőként mi is részévé válunk a folyamatnak, így a produktum csak egy kiindulópont, egy fókuszpont, és bennünk történik meg a változás, mégha az a változás éppen csak annyit jelent, hogy más, szokatlan térben gyűltünk össze. Olyan pofonegyszerű tárgyakat mutatott be a múzeum fehér falai között, amelyek az aktív nézőt rendezték pillanatnyi testhelyzetekbe. A szobor kimerevített pillanattá válik, amely az instrukció ismeretében bárki végrehajthatja. Az instrukció jelen esetben képeken manifesztálódik.

A tér minden eleme, az idő adott keretén belül hozza létre az élményt, amit jelen esetben Luca tárgyai generáltak. A mesterséges alapanyag testeket jelöl ki, melyeket beburkol, megvéd, átváltoztat, és újraterezt. A kiállításban mi magunk vagyunk a viselők, akik átértelmezhetik a tárgyak szerepét, melyeken mi magunk függünk ékkőként.

Luca tárgyai nekem szegeznek a kérdést, hogy miért kell ma védelem, mi ez a mű világ, ami minden áron természetesen akar látszani, ami másról akar beszélni? Miért egyszerűbb megállni, és elbújni? Miért van szükség arra, hogy a tárgyak helyettünk rakják fel a kérdést.

A nézőket aktív reagálásra buzdítom, és ezennel megnyitom a kiállítást, lezárom a pillanatot, amely újabb kiindulóponttá válhat.